

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

(Особлива частина)

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Київ
2016

УДК 346
ББК 67.9(4УКР)304я73
А 43

Рецензенти:

С. Ф. Демченко – доктор юридичних наук, заслужений юрист України, Голова Вишого господарського суду України у відставці;

В. А. Устименко – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, директор Інституту економіко-правових досліджень НАН України

*Рекомендовано Вченою радою юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 1 від 29 вересня 2016 року)*

А 43 **Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина):** навч. посіб. / за ред. В. С. Щербини, В. В. Рєзнікової. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 800 с.

ISBN 978-617-7320-74-5

У навчальному посібнику розглядаються теоретичні і практичні аспекти Особливої частини курсу «Актуальні проблеми господарського права». На підставі аналізу чинного господарського законодавства та джерел спеціальної літератури розкриваються особливості та проблеми правового регулювання окремих видів господарської діяльності, а також висвітлюються тенденції розвитку господарсько-правових досліджень в Україні.

Навчальний посібник розрахований на викладачів, аспірантів, студентів юридичних факультетів вищих навчальних закладів, а також юристів, яких цікавлять проблеми господарського права.

УДК 346
ББК 67.9(4УКР)304я73

ISBN 978-617-7320-74-5

© Колектив авторів, 2016
© Видавництво Ліра-К, 2016

КОЛЕКТИВ АВТОРІВ:

Горяєва О. С., кандидат юридичних наук, асистент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 16, глава 19 (§ 1, § 2, § 3),

Клепікова О. В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 9.

Кологойда О. В., доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 5 (§ 2), глава 13 (§ 1 – співавтор В. В. Резнікова, § 2, § 3, § 4).

Кравець І. М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 11.

Лукач І. В., доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 17, глава 19 (§ 4).

Орлова О. С., кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського права Ужгородського національного університету – глава 15 – співавтор В. В. Резнікова.

Паракуда І. В., кандидат юридичних наук, асистент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 7.

Пацурія Н. Б., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 14, глава 18, глава 20.

Повар П. О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 3.

Поєдинок В. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 2 (§ 4), глава 22, глава 23, глава 24.

Пожоджук Т. Б., кандидат юридичних наук, асистент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 10 (§ 3).

Попова А. В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 6 (§ 2, § 4), глава 12.

Резнікова В. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 4 (§ 1, § 2), глава 6 (§ 1, § 3), глава 8, глава 13 (§ 1 – співавтор О. В. Кологойда), глава 15 – співавтор О. С. Орлова, глава 21.

Росильна О. В., кандидат юридичних наук, асистент кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 10 (§ 1, § 2).

Худенко О. О., здобувач кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 4 (§ 3).

Щербина В. С., доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений юрист України, завідувач кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – глава 1, глава 2 (§ 1, § 2, § 3), глава 5 (§ 1).

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ:	10
ВСТУП	12
ГЛАВА 1. ГАЛУЗІ ТА ВИДИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Щербина В. С.)	
§ 1. Загальні умови, що визначають особливості регулювання господарських відносин	13
§ 2. Види господарської діяльності та їх класифікація	16
§ 3. Галузі економіки та їх класифікація	19
ГЛАВА 2. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Щербина В. С., Поєдинок В. В.)	
§ 1. Поняття та види господарсько-торговельної діяльності (Щербина В. С.)	22
§ 2. Правове регулювання відносин поставки (Щербина В. С.)	23
§ 3. Правове регулювання контрактації сільськогосподарської продукції (Щербина В. С.)	34
§ 4. Міна (бартер) у сфері господарювання (Поєдинок В. В.)	36
ГЛАВА 3. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ (Повар П.О.)	
§ 1. Проблеми правового регулювання господарської діяльності у сфері електроенергетики	43
§ 2. Проблеми правового регулювання окремих ринків електричної енергії	55
ГЛАВА 4. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ	
§ 1. Поняття та значення електронної комерції (Резнікова В.В.)	73
§ 2. Міжнародний досвід, стан та перспективи ефективного правового забезпечення електронної комерції (Резнікова В.В.)	79
§ 3. Проблеми правового забезпечення електронного документообігу (Худенко О.О.)	89
ГЛАВА 5. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРЕНДИ ТА ЛІЗИНГУ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ (Щербина В. С., Кологойда О. В.)	
§ 1. Правове регулювання орендних відносин у сфері господарювання (Щербина В. С.)	97

§ 2. Правове регулювання лізингових відносин у сфері господарювання (<i>Кологойда О. В.</i>)	108
ГЛАВА 6. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ (<i>Резнікова В. В., Попова А. В.</i>)	
§ 1. Поняття, значення та сутність біржі (<i>Резнікова В. В.</i>)	127
§ 2. Поняття, ознаки та види біржових правовідносин (<i>Попова А. В.</i>)	138
§ 3. Правовий статус біржових посередників (<i>Резнікова В. В.</i>)	147
§ 4. Біржові угоди (<i>Попова А. В.</i>)	156
ГЛАВА 7. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СКЛАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (<i>Паракуда І. В.</i>)	
§ 1. Поняття та види складів, особливості їх правового статусу, проблеми здійснення ними складської діяльності	171
§ 2. Договір складського зберігання	196
ГЛАВА 8. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА (<i>Резнікова В. В.</i>)	
§ 1. Господарське посередництво: поняття, ознаки, види	217
§ 2. Поняття, особливості та види посередницьких правовідносин	234
§ 3. Посередницькі договори: поняття особливості та види	245
ГЛАВА 9. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (<i>Клепикова О. В.</i>)	
§ 1. Транспортна діяльність як вид господарської діяльності	258
§ 2. Системність та кодифікованість транспортного законодавства	275
§ 3. Транспортне право як підгалузь господарського права	283
ГЛАВА 10. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА (<i>Росильна О. В., Пожоджук Т. Б.</i>)	
§ 1. Капітальне будівництво як вид господарської діяльності: поняття, ознаки, форми та стадії здійснення (<i>Росильна О. В.</i>)	293
§ 2. Державно-приватне партнерство у сфері капітального будівництва (<i>Росильна О. В.</i>)	302
§ 3. Договори підряду в капітальному будівництві (<i>Пожоджук Т. Б.</i>)	307
ГЛАВА 11. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (<i>Кравець І. М.</i>)	
§ 1. Інноваційна діяльність: поняття, види та проблеми нормативно-правового регулювання	323
§ 2. Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності	331

§ 3. Державне регулювання інноваційної діяльності та її саморегулювання	342
---	-----

ГЛАВА 12. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Попова А. В.)

§ 1. Фінансовий ринок та його інструменти	353
§ 2. Поняття фінансів суб'єктів господарювання	359
§ 3. Поняття, ознаки і види фінансової діяльності суб'єктів господарювання	367
§ 4. Суб'єкти фінансової діяльності	377
§ 5. Окремі види фінансової діяльності	386

ГЛАВА 13. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ (Кологойда О. В., Резнікова В. В.)

§ 1. Проблеми правового регулювання посередництва на фондовому ринку України (Кологойда О. В., Резнікова В. В.)	395
§ 2. Депозитарна система України: поняття, правовий статус учасників та правове регулювання їх діяльності (Кологойда О. В.)	411
§ 3. Правове регулювання клірингової діяльності. Правовий статус клірингових установ (Кологойда О. В.)	422
§ 4. Правове регулювання діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку. Правовий статус фондової біржі (Кологойда О. В.)	429

ГЛАВА 14. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ТА ПЕРЕСТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Пацурія Н. Б.)

§ 1. Актуальні проблеми правового регулювання страхової діяльності	444
§ 2. Правове регулювання перестрахової діяльності	462
§ 3. Особливості господарсько-правового забезпечення страхової діяльності у сфері охорони здоров'я	474

ГЛАВА 15. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ (Резнікова В. В., Орлова О. С.)

§ 1. Загальна характеристика майнового стану суб'єкта господарювання	486
§ 2. Поняття та елементи господарського обліку, їх взаємозв'язок	493
§ 3. Правове регулювання бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання	502
§ 4. Правове регулювання фінансової звітності суб'єктів господарювання	521

**ГЛАВА 16. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Горяєва О. С.)**

- § 1. Поняття та ознаки аудиторської діяльності..... 532
§ 2. Зміст аудиторської діяльності 536
§ 3. Поняття та загальна характеристика аудиторських
правовідносин 553
§ 4. Регулювання аудиторської діяльності в Україні 561

**ГЛАВА 17. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ВИКОРИСТАННЯ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВ ІНШИХ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ (КОМЕРЦІЙНА КОНЦЕСІЯ)
(Лукач І. В.)**

- § 1. Поняття договору комерційної концесії 573
§ 2. Форма і реєстрація договору комерційної концесії..... 582

**ГЛАВА 18. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ
ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ (Пауцурія Н. Б.)**

- § 1. Поняття, принципи здійснення та ознаки публічних
закупівель 587
§ 2. Державне регулювання та контроль у сфері публічних
закупівель 595
§ 3. Особливості правового становища суб'єктів процедури
публічних закупівель 599
§ 4. Процедури здійснення публічних закупівель 607

**ГЛАВА 19. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕКЛАМНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ (Горяєва О. С., Лукач І. В.)**

- § 1. Поняття реклами у сфері господарювання (Горяєва О. С.)..... 620
§ 2. Поняття та ознаки рекламної діяльності (Горяєва О. С.) 623
§ 3. Порушення при здійсненні рекламної діяльності
(Горяєва О. С.) 628
§ 4. Порівняльна реклама (Лукач І. В.) 630

**ГЛАВА 20. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ З НАДАННЯ КОНСАЛТИНГОВИХ
ПОСЛУГ (Пауцурія Н. Б.)**

- § 1. Поняття, ознаки та види консалтингової діяльності 634
§ 2. Функції та принципи здійснення консалтингової діяльності..... 637
§ 3. Джерела правового регулювання консалтингової діяльності 641
§ 4. Поняття, види та особливості правового становища
суб'єктів консалтингової діяльності 645

**ГЛАВА 21. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПІЛЬНОЇ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Резнікова В. В.)**

- § 1. Спільна господарська діяльність : економіко-правова
сутність, поняття, ознаки, форми здійснення 651

§ 2. Проблеми правового регулювання договірних відносин зі спільної господарської діяльності.....	660
--	-----

**ГЛАВА 22. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Поєдинок
В. В.)**

§ 1. Зовнішньоекономічна діяльність: поняття, суб'єкти, види	694
§ 2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	699
§ 3. Зовнішньоекономічний договір	712
§ 4. Відповідальність за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність	723

**ГЛАВА 23. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Поєдинок В. В.)**

§ 1. Проблеми визначення поняття інвестицій в праві	728
§ 2. Інвестиційна діяльність як господарська діяльність.....	733
§ 3. Державна підтримка інвестиційної діяльності	737
§ 4. Правове регулювання іноземного інвестування	745
§ 5. Гарантії здійснення інвестиційної діяльності.....	753

**ГЛАВА 24. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ РЕЖИМІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
(Поєдинок В. В.)**

§ 1. Поняття та види спеціальних режимів господарювання.....	763
§ 2. Правовий режим спеціальних (вільних) економічних зон.....	768
§ 3. Правовий режим концесій та угод про розподіл продукції	776
§ 4. Обмежувальні режими господарювання	786

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	797
---	------------